

Sygn. Akt XVII AmC 1124/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2010 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Maciejewska

Protokolant: Łukasz Wychowaniec

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2010 r., w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą

w P.

przeciwko (...) w O.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania (...) w O. w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o nazwie Regulamin świadczenia usługi (...) dla posiadaczy rachunków bankowych w (...) w O. o treści: „Jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku względy, Bank może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów, przez okres jakiego wymaga usunięcie przyczyn braku dostępu. W takim wypadku Bank nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności rachunku”,

II. zasądza od pozwanego (...) w O. na rzecz powoda (...)z siedzibą w P. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. nakazuje pobranie od pozwanego (...) w O. na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie) kwoty 600 zł (sześćset złotych) tytułem nie uiszczonych kosztów sądowych,

IV. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego (...) w O..

/-/ SSR del. Ewa Maciejewska

Sygn. akt XVII Amc 1124/09

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 lipca 2009r. (data stempla pocztowego) powód (...) z siedzibą w P. wniósł o uznanie za niedozwolone postanowienia zawartego w stosowanym przez pozwanego (...) w O. wzorcu umowy o nazwie „Regulamin świadczenia usługi (...) dla posiadaczy rachunków bankowych w (...) w O. ” o treści: „Jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku względy , Bank może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów, przez okres jakiego wymaga usunięcie przyczyn braku dostępu. W takim wypadku Bank nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności do rachunku.”

(§ 12) oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany prowadzi bank. W ramach swojej działalności gospodarczej pozwany posługuje się wzorcem umowy- „Regulamin świadczenia usługi (...) dla posiadaczy rachunków bankowych w (...) w O. ”, zawierającym m. in. zakwestionowane postanowienie. Postanowienie to- zdaniem powoda - stanowi klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art.385¹ k.c., jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszające interesy konsumentów. Postanowienie to ponadto w sposób sprzeczny z prawem przewiduje ograniczenie odpowiedzialności banku względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie (pozew k.1-3, pismo k.61).

Pozwany (...) w O. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Motywując swoje stanowisko strona pozwana podniosła, że roszczenie powoda jest bezzasadne, a kwestionowana klauzula nie może być uznana za niedozwoloną, gdyż nie spełnia żadnej z przesłanek wymienionych w art. 385¹ k.c. Sporne postanowienie nie wprowadza dysproporcji praw, czy dezinformacji konsumenta. Postanowienie to nie wyłącza odpowiedzialności Banku z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

Bank jako profesjonalista wykonuje swoje zadania z należyłą starannością. Odpowiedzialność Banku jest odpowiedzialnością kontraktową. Zgodnie z art. 471 k.c. dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Podstawową okolicznością, za którą bank ponosi odpowiedzialność jest zgodnie z art. 472 k.c. niezachowanie należytej staranności. W sytuacji kiedy Bank przy wykonywaniu ciężących na nim obowiązków – świadczenia usług bankowości elektronicznej- dochowa należytej staranności, to nie może być pociągnięty do odpowiedzialności z powodu okoliczności niezależnych od niego. Bank w kwestionowanej klauzuli nie wyłączył swojej odpowiedzialności za okoliczności pozostające pod jego wpływem. Okolicznością uzasadniającą ograniczenia w dostępie do rachunku, za którą Bank wyłączył swoją odpowiedzialność przedmiotowym postanowieniem, może być działanie czynników atmosferycznych, organów bezpieczeństwa państwa, bądź awarie techniczne, których przyczyna tkwi poza zasięgiem oddziaływania Banku.

Dodatkowo pozwany podniósł, że krytyczny regulamin, w którym znajdowała się omawiana klauzula nie jest już regulaminem obowiązującym w Banku. Został on bowiem zmieniony na podstawie uchwały zarządu banku z dnia 16 lipca 2009 r., sporny zapis utracił moc z dniem 20 lipca 2009 r.

(odpowiedź na pozew k.19-24).

Rozpoznając sprawę Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany (...) w O. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej do dnia wniesienia pozwu w niniejszej sprawie, tj. do dnia 17 lipca 2009 r., posługiwał się wzorcem umowy - „Regulamin świadczenia usługi (...) dla posiadaczy rachunków bankowych w (...) w O. ”. W treści tego wzorca - w § 12- zawarty był zapis: „, Jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku względy, Bank może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów, przez okres jakiego wymaga usunięcie przyczyn braku dostępu. W takim wypadku Bank nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności do rachunku.”

/okoliczności bezsporne/

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd rozważył co następuje:

W ocenie Sądu powództwo zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 385¹§ 1 k.c. niedozwolonymi są takie postanowienia umowy, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, o ile nie zostały uzgodnione indywidualnie i nie są postanowieniami określającymi główne świadczenia stron w sposób jednoznaczny.

Uznanie postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z obrotu wymaga zatem łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- postanowienie umowy zawieranej z konsumentem nie zostało uzgodnione indywidualnie, tj. konsument nie miał rzeczywistego wpływu na jego treść, nie podlegało negocjacom, lecz zostało ono narzucone konsumentowi,
- prawa i obowiązki konsumenta zostały ukształtowane w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy,
- postanowienie umowne nie odnosi się do określonych jednoznacznie głównych świadczeń stron.

W niniejszej sprawie bezsporny jest zarówno fakt stosowania przez stronę pozwaną wzorca umownego zawierającego sporną klauzulę, jak i okoliczność, iż klauzula ta była narzucana konsumentowi i nie podlegała indywidualnym uzgodnieniom. Postanowienie to nie dotyczyło przy tym jednoznacznie określonych głównych świadczeń stron w ramach umowy zawieranej w oparciu o krytyczny wzorzec.

Powyższe oznacza, że przesądzenia wymaga jedynie kwestia czy zakwestionowany zapis o treści: „Jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku względy, Bank może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów, przez okres jakiego wymaga usunięcie przyczyn braku dostępu. W takim wypadku Bank nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności do rachunku” kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy i istotnie ogranicza odpowiedzialność pozwanego względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, w rozumieniu art. 385³ pkt 2 k.c.

Należy wskazać, że „dobre obyczaje” to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami.

Ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami w zakresie treści stosunku obligacyjnego, wyraża się w tworzeniu klauzul godzących w równowagę kontraktową stron (vide: wyrok SN z 13 lipca 2005r.I CK832/04, Lex nr 159111). Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznać trzeba działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub braku doświadczenia, a więc działania traktowane powszechnie za nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych reguł, standardów postępowania.

Zaznaczyć należy, że przyjęcie, iż postanowienie wzorca umowy narusza dobre obyczaje, nie wymaga wskazania jaki „dobry obyczaj” został in casu naruszony, wystarczające jest uzasadnienie takiej oceny poprzez odwołanie się do reguł etycznych, uczciwego i lojalnego postępowania w obrocie (vide: wyrok SN z 3 lutego 2006 r. I CK 297/2005 . Lex Polonica 393979).

Rażące naruszenie interesów konsumentów polega zaś na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na ich niekorzyść (vide: wyrok SN z 13 lipca 2005 r. I CK 832/04, Lex nr 159111).

Mając powyższe na względzie, Sad podziela stanowiska powoda, iż sporne postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Postanowienie to w ocenie Sadu stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385³ pkt 2 i 9 k.c.

Zgodnie z art. 385³ pkt 2 k.c. w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Stosownie zaś do art. 385³ pkt 9 k.c. w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które przyznają kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy.

Zgodnie z przedmiotowym postanowieniem Bank, jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku względy, może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów, przez okres jakiego wymaga usunięcie przyczyn braku dostępu i w takim wypadku nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności do rachunku.

Sformułowanie tego zapisu, poprzez brak precyzyjnego określenia przyczyn ze względu na które Bank może ograniczyć dostęp do rachunku („lub inne...względy”), dezinformuje konsumenta – posiadacza rachunku co do zakresu okoliczności, które uprawniają Bank do czasowego ograniczenia dostępu do rachunku. Postanowienie to jest niejednoznaczne i może być niezrozumiałe dla konsumenta. Podkreślić trzeba, że umowa winna jasno, szczegółowo i dokładnie określać w jakich sytuacjach Bank może ograniczyć swojemu klientowi dostęp do rachunku. Niedopuszczalne jest zastrzeżenie na rzecz Banku prawa ograniczenia dostępu do rachunku z bliżej niedookreślonych przyczyn („względy bezpieczeństwa”, „inne, niezależne od Banku względy”). Rodzi to bowiem wątpliwości interpretacyjne po stronie konsumenta i stwarza podstawą dla Banku do dokonywania wiążącej interpretacji umowy np. w zakresie tego czy była podstawa do ograniczenia dostępu do rachunku oraz czy długość okresu w jakim nie było dostępu, była uzasadniona wymogami związanymi z przywróceniem dostępu. To z kolei może prowadzić do ograniczenia odpowiedzialności Banku wobec konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, skoro to sam Bank ma decydować czy zaistniałe okoliczności są, czy nie są od niego zależne, tym samym czy ponosi odpowiedzialność za ewentualne szkody powstałe w związku z tymi okolicznościami. Skutkiem dokonywania interpretacji umowy przez Bank może być utrata przez konsumenta przysługujących mu uprawnień z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania umownego.

Reasumując stwierdzić należy, iż w ocenie Sądu sporny zapis jest sprzeczny z art. 385¹ § 1 k.c. jako godzący w dobre obyczaje (rzetelne traktowanie konsumenta, szacunek, zaufanie stron) i rażąco naruszający interesy konsumenta (dezinformacja, wykorzystanie niewiedzy konsumenta).

Omawiane postanowienie stanowi przy tym niedozwoloną klauzulę umowną w myśl art. 385³ pkt 2 i 9 k.c. wyłącza bowiem odpowiedzialność pozwanego Banku względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, w stosunku do zasad ogólnych przewidzianych w art. 471i art. 472 k.c. w zw. z art. 355§ 2 k.c., a przy tym przyznaje Bankowi -kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy.

Sąd oddalił wniosek dowodowy pozwanego dotyczący przeprowadzenia dowodu z uchwały zarządu pozwanego z dnia 16 lipca 2009 r. wraz przyjętym tą uchwałą Regulaminem świadczenia usługi (...) dla posiadaczy rachunków bankowych w (...) w O. na okoliczność, iż w nowym Regulaminie brak jest spornego postanowienia- albowiem okoliczność mająca być wykazana tym dowodem nie jest kwestionowana przez powoda (art. 229 k.p.c.), a przy tym nie ma ona znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Zgodnie z art. 479⁴⁰ k.p.c. zaniechanie przez pozwanego, po wytoczeniu powództwa, stosowania zaskarżonego postanowienia wzorca umownego nie ma wpływu na bieg postępowania. Nowy, zmieniony regulamin, w którym pozwany zaniechał stosowania spornej klauzuli, wszedł w życie 20 lipca 2009 r., a więc po złożeniu pozwu w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na względzie Sąd, na podstawie art. 385¹§1 k.c. w zw. z art. 385³ pkt.2 i 9 k.c. uznał postanowienia wzorca umowy za niedozwolone, zaś na podstawie art. 479⁴² zakazał ich wykorzystywania w obrocie.

O wysokości opłaty sądowej od pozwu i obciążeniu nią pozwanego na rzecz Skarbu Państwa orzeczono na podstawie art. 26 ust 1pkt 6 w zw. z art. 113 ust.1 oraz art. 96 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.)

O kosztach zastępstwa procesowego rozstrzygnięto stosownie do wyniku sporu na zasadzie art. 98 i 99 k.p.c. w zw. z § 14 ust. 3 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.)

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanej zarządzono na podstawie art.479⁴⁴kpc